

Δὲν ἠννόησα, καὶ οὔτε ἠθέλησα πλέον νὰ ἐξετάσω, τί ἐσήμαινεν ἡ χειρονομία ἐκείνη Ἀπέθανε; τὸν ἐφόνευσαν;...

Ἡ ὑπηρετρία εἰσήλθε μὲ τὰ κηρία ἀνημμένα καὶ ἠλλάξαμεν ὀμίλιαν.

Δ. Β. «

Πρὸ μικροῦ χρόνου ἔρχε χῶραν ἐν Παρισίοις ἡ κατ' ἔτος συγκροτούμενη συνεδρίασις τῶν πέντε Ἀκαδημιῶν, αἱτινες ἀποτελοῦσι τὸ Ἰνστιτούτον τῆς Γαλλίας. Κατ' αὐτὴν ἄλλοι τε σοφοὶ ἄνδρες ἀνέγνωσαν ὑπομνήματα καὶ διατριβὰς καὶ ὁμολογίαι καὶ ἐκ τῆς τῶν Ἐπιστημῶν Ἀκαδημίας ὁ ἐπιφανὴς ἀστρονόμος καὶ πλοῦτος διάδοχος τοῦ ἀρτίως ἀποδυστατοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων Le Verrier, κ. Faye, «Περὶ τῆς νομιζομένης ἐπιδράσεως τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ καιροῦ».

Ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς σελήνης ἐπὶ τοῦ καιροῦ καὶ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην πρόληψιν καταπολεμεῖ ὁ κ. Faye, οὗ τὴν ἐπὶ τῶν τοιοῦτων ἀρμοδιότητα οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ. Ἐπειδὴ καὶ παρ' ἡμῶν εἶνε ἐρριζωμένη ἡ πρόληψις αὕτη, ἀπαραίτητον ἐρίναμεν τὴν ἐξελλήμισιν τοῦ περὶ αὐτῆς ὑπομνήματος.

Σ. τ. Δ.

Περὶ τῆς νομιζομένης ἐπιδράσεως ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Συνήθως νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι προκειμένου τοῦ λόγου περὶ ἐπιστημονικῶν πραγμάτων ἀρκεῖ νὰ ἔχη τις δίκαιον διὰ νὰ εὔρη τὸ δίκαιόν του. Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Πολλάκις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κράτει τῆς ἐπιστήμης ἀναγκάζεται τις νὰ πολεμήσῃ κατὰ προλήψεων ἐρριζωμένων, διότι ὑπάρχουσιν ἔτι προλήψεις. Καὶ εὐκολον μὲν εἶνε νὰ πείσῃ τις τὸν ἀντίπαλόν του, ὅταν ἔχη ἕνα ἢ καὶ πλείονας ἀντίπαλους, ἀλλ' ὅταν πρόκηται νὰ πείσῃ τὸν κόσμον ὅλον, ἐναντία φρονούντα, τί νὰ κάμῃ τότε; Πρῶτον πάντων κινδυνεύει ὁ τοιοῦτος νὰ ἐξεγείρῃ γενικὴν ἐναντίον του κατακραυγὴν, οἷα ἦτο ἐκείνη, ἣν ἐξήγειρεν ἐπ' ἐσχάτων καθ' ἑαυτοῦ ὁ τολμήσας, παρὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην, νὰ ὑποστηρίξῃ ἐν πλήρει Ἀκαδημία ὅτι αἱ ἀντλία οὐδὲν ἄντλοῦσι τὸ θαλάσσιον ὕδωρ.

Ὅμοιόν τινα ἀγῶνα ἀπεφάσισα ν' ἀναλάβω καὶ ἐγὼ σήμερον ἐνώπιόν σας κατὰ μετεωρολογικῆς προλήψεως λίαν ἐρριζωμένης. Θ' ἀποδείξω ὅτι παρὰ τὴν γνώμην τοῦ κοινοῦ ἡ σελήνη εἶνε ὅλως ἀθῶα ἀπὸ τῶν μεταβολῶν τοῦ καιροῦ.

Πολλάκις ἀκούετε ἀνθρώπους λέγοντας: «ὁ καιρὸς εἶνε ἄθλιος, τρικυμιώδης, ἀλλ' εὐτυχῶς πλησιάζει νὰ τελειώσῃ ἡ σεληνιακὴ περίοδος καὶ θὰ διορθωθῇ ὁ καιρὸς μὲ τὴν νέαν σελήνην.»

Καὶ ἂν μὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι κατοικούντων, ὑπομονὴ ὅς κ' οἱ κύριοι οὗτοι δὲν ἐνδιαφέρονται διὰ τὸν καιρὸν εἰμὴ καθ' ὅσον πρόκειται νὰ διασκεδάσωσι, νὰ κάμωσι τὸν περίπατόν των ἢ τὰς ἐπισκέψεις των· τὰς ἐργασίας των δύναται νὰ τὰς κάμωσι οἷοιδήποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ καιρὸς. Ἀλλ' ἡ αὕτη ἐσφαλμένη πεποιθήσις ὑπάρχει καὶ παρὰ ταῖς ναυτικοῖς, δι' οὓς τὸ ζήτημα ἔχει πολλὴν σημασίαν. Ὅθεν καὶ ἂν ποτε θελήσητε νὰ δεῖξητε δυσι-

στίαν πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν πρόληψιν, σὰς ἀπαντῶσι: «καὶ ὅμως τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχουσι καὶ οἱ ναυτικοί.»

Ἄν ἀκόμῃ ἐπιμείνητε, σὰς λέγουσι ὅτι οὕτω νομίζουσι καὶ οἱ μετεωρολογουῦντες. Ταῦτα δὲ λέγουσι καὶ ἄνδρες λόγιοι καὶ πεπαιδευμένοι, οἵτινες ἔχουσι πεποιθῆσθαι εἰς τὴν παράδοξον τῆς σελήνης δύναμιν, περὶ ἧς πρόκειται ὁ λόγος, καὶ οἵτινες σημειοῦνσι μάλιστα τῆς σελήνης τὰς φάσεις εἰς τὸ περιθώριον τῶν τετραδίων, ἐν οἷς ἀναγράφουσι τὰς μετεωρολογικὰς των παρατηρήσεις, καὶ ὅχι οἱ κοινοὶ μόνον ἄνθρωποι ἢ οἱ ἐκδόται τῶν ἡμερολογίων, οἵτινες διατείνονται μὲν ὅτι αἱ προηρήσεις των βασίζονται ἐπὶ βαθυτάτων ἐρευνῶν καὶ σπουδῶν τῶν σεληνιακῶν φάσεων, πρᾶγματι ὅμως περιορίζονται, λίαν συντεῶς ποιῶντες, εἰς τὸ νὰ σημειώσωσιν εἰς τὰ ἡμερολόγια των καλὸν καιρὸν διὰ τὸ θέρος καὶ καλὸν διὰ τὸν χειμῶνα.

Ἀλλὰ δύναται τις νὰ μοι εἴπῃ: τὸ ζήτημα, ὅπερ θέλετε νὰ συζητήσετε νῦν, εἶνε ἀπλοῦστατον καὶ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ καιροῦ νὰ ἦνε λευκωμένον. Ἀρκεῖ μόνον νὰ γείνη ἡ παρατήρησις ἂν αἱ μεταβολαὶ τῆς ἀτμοσφαιρας συμπίπτουσι μὲ τὰς φάσεις τῆς σελήνης. Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶνε ἀπλῶς ζήτημα παρατηρήσεως, πρέπει νὰ στηριχθῆται ἐπὶ γεγονότων. Ἐκείνοι τώρα, οἵτινες ἐνδιαφέρονται νὰ προγνωρίζωσι τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρας, εἶνε σύμφωνοι ὅτι ἔχει ἐπιρροὴν ἡ σελήνη. Τοῦτο θὰ εἴπῃ ὅτι παρατηρήσαν τὸ πρᾶγμα· ἄρα τὸ ζήτημα εἶνε λευκωμένον καὶ ἔχετε πολὺ ἄδικον ν' ἀντιστρατεύησθε κατὰ τῆς πείρας.

Ἐπειτα, προσθέτουσιν, ὑπάρχουσι καὶ ἄνδρες ἔχοντες πολὺ μείζον συμφέρον νὰ προγνωρίζωσι τὸν καιρὸν ἢ οἱ ναυτικοὶ ἢ ἄλλοι· τοιοῦτοι εἶνε οἱ στρατηγοὶ κατὰ τὴν παραμονὴν ἐκτελέσεως στρατηγικοῦ σχεδίου, ὅπερ ὅλως δύναται ν' ἀποτύχῃ ἐξ αἰτίας αἰφνιδίας κακοκαιρίας. Ὁ στρατηγὸς Bugeaud π. χ., ὅστις ἦτο λίαν συννετὸς, ἐπίστευεν εἰς τὴν τοιαύτην τῆς σελήνης ἐπίδρασιν. Διηγούνται ὅτι ὅταν ὁ στρατηγὸς οὗτος ἐπολέμει ἐν τῇ Ἀφρικῇ οὐδέποτε ἐπεχείρει τι πρὶν ἢ συμβουλευθῆ τὴν σελήνην. Εἰς τοῦτο ἐγὼ ἀπαντῶ ὅτι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι στρατηγοὶ—καὶ ἡ ἱστορία μᾶς ἀναφέρει δόξα τῷ Θεῷ Ῥωμαίους στρατηγοὺς ἴσως τοῦλάχιστον ἱκανότητος πρὸς τὸν ἔνδοξον μακαρίτην Bugeaud—οὐδέποτε ἐπεχείρουν τι πρὶν ἢ συμβουλευθῶσι τὰ σπλάγγνα τῶν θυμάτων ἢ πρὶν παρατηρήσωσιν ἂν ἔτρωγον μὲ ὄρεξιν ἢ ὅχι τὰ ἱερά ὄρνιθια. Καὶ ἡ γνώμη λοιπὸν καὶ αἱ νίκαι αὐταὶ τῶν ἐνδόξων στρατηγῶν οὐδὲν ἀποδεικνύουσιν ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Ὁ κανὼν ἄλλως τε, ὃν ἠκολούθει ὁ στρατάρχης Bugeaud εἰς τὰς μετεωρολογικὰς του παρατηρήσεις, εἶνε ὁ ἐξῆς: «Παρατηρήθη ὅτι ἐννενήκοντα τοῖς ἑκατὸν ὁ και-

ρός μένει καθ' ὅλην τὴν σεληνιακὴν περίοδον οἷος ἦτο κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν τῆς περιόδου, ἂν δὲν μετεβλήθη κατὰ τὴν ἕκτην, ἐβδομήκοντα δὲ τοῖς ἑκατὸν μένει καθ' ὅλην τὴν περίοδον οἷος ἦτο κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν, ἂν πάλιν δὲν μετεβλήθη κατὰ τὴν ἕκτην." Ὁμολογήσατε ὅτι ὁ κανὼν οὗτος εἶνε κάπως περίπλοκος καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου κατατῆ τὸσον δύσχρηστος, ὥστε ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν εὑρέθησαν ἄνθρωποι νὰ τὸν ἐπωφεληθῶσι. Ἐπειτα ἴσα ἴσα ὁ κανὼν οὗτος δὲν λέγει ἐπιδρᾶ ἐπὶ καιροῦ ἢ ἀλλαγὴ τῶν φάσεων τῆς σελήνης, ἀλλ' ἄλλο τι. Ὅπως δὴ ποτε, κατὰ τὸν ἓνα ἢ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον, πάντες ἀνομολογοῦσιν ὅτι κάτι κάμνει ἢ σελήνη. Ἐνώπιον δὲ τῆς κοινῆς ὁμοφωνίας πῶς ἐγὼ ὁ τολμῶν ν' ἀντιστῶ εἰς τὰ παραδεδομένα, νὰ μὴ αἰσθανθῶ ἐμυτὸν τεταραγμένον; Καὶ ὅμως ὄχι. Προκειμένου περὶ ἐπιστήμης οὔτε πλειονοψηφία, οὔτε παμψηφία ἰσχύει. Ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων, ἅτινα ἐτάραξαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ὧν ἐκράτησεν ἐπὶ τέλους ἢ ὀρθῆ καὶ ἀληθὴς λύσις, θὰ παρατηρήσῃτε ὅτι εἰς εὑρέθη πάντοτε ἐν ἀρχῇ ὁ τολμήσας ν' ἀντιτάξῃ τὴν ἀλήθειαν κατὰ τοῦ ψεύδους τῶν πολλῶν. Καὶ οἱ πολλοὶ οὗτοι ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τῆς ἀληθείας πεισθέντες νὰ κλίνωσι τὴν κεφαλὴν πρὸ τοῦ ἐνός ἐκείνου, τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ ὀρθὸν τοῦ ἀνθρωπίνου λογισμοῦ. Ἀναμνήσθητε τοῦ Κοπερνίκου, τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ Κεπλέρου, τοῦ Ἀρβαίου. Ἴδιον δὲ εἶνε πεπολιτισμένων κοινωνιῶν νὰ κάμνωσιν ἐπὶ τέλους νὰ υποχωρῇ ἢ παλαιὰ καὶ ἐγγηράσασα πρόληψις τοῦ κοινῶς εἰς τὴν ἀληθινὴν ἐπιστήμην.

Ἄλλ' ὅμως, τοῦτο εἶνε τὸ κακὸν, πολλάκις δὲν δέχονται τὴν ἀλήθειαν οἱ σύγχρονοι, ἀλλ' οἱ μεταγενέστεροι. Παρεβάλον τινες τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς ἓνα ἄνδρα πάντοτε ζῶντα καὶ διδασκόμενον καὶ συσσωρεύοντα ἐν τῇ κεφαλῇ του τῆς ἐπιστήμης τὰς κατακτήσεις. Ἡ μεγάλη αὐτὴ καὶ ὠραία εἰκὼν δὲν εἶνε κατὰ πάντα καὶ ἀκριβής. Διότι ἐάν ἐξῆ τις αἰωνίως δὲν θὰ εἶχε τὸ πνευμά του πάντοτε ἀνοικτόν. Ὁ θάνατος εἶνε ἀναγκαῖος παράγων, οὐ ἄνευ δὲν θὰ προώδευεν ἢ ἀνθρωπότης. Διὰ τοῦτο ὅταν θέλῃς νὰ προσβάλλῃς μίαν πρόληψιν μὴ ἀπόβλεπε μᾶλλον εἰς τὴν παροῦσαν γενεάν, ἀλλ' εἰς τὴν μέλλουσαν. Ὅτε τὸ πρῶτον ὁ Ἀρβαῖος ἀνεκάλυψε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, τὴν ἰδέαν ταύτην τὴν ἀπλουστάτην ὅσον καὶ ἀληθινήν, ἢ ὁποῖα θαυμάζει τις σήμερον πῶς τόσον ἀργὰ ἀνεκάλυφθη, οὐδεὶς ἰατρὸς ἢ χειρουργὸς τῶν ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη γεγονότων τὴν ἀπεδέχθη.

Ἄλλὰ θαρρώμεν. Ὁρκίον εἶνε νὰ καταβάλωμεν μίαν ἐκ τῶν κοινῶν ἐκείνων προλήψεων, αἵτινες συχνότατα παρακωλύουσι τὴν πρόοδον καὶ νὰ καταστήσωμεν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν γενεάν ἀσπαστὴν τὴν νέαν ἰδέαν, ἣν προσβάλλομεν. Πῶς νὰ ὑπομείνῃ τις βλέπων κατὰ τὸν νῦν αἰῶ-

να τῆς προόδου, μεγάλην ἐπιστήμην, τὴν μετεωρολογίαν, λέγω, παρακωλυομένην ἐν τῇ προόδῳ τῆς ὑπὸ προλήψεων ἄνευ σημασίας καὶ ὧν ἡ μόνη ἀξία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἀπὸ αἰώνων ἀπεδέχθησαν αὐτὰς οἱ ἄνθρωποι ἀνεξετάστως καὶ οἷον ἐκ καλῆ τῆ πίστες;

Ἄλλως τε δὲν εἶμαι ἐγὼ μόνος ὁ ὑπέρμαχος τῆς νέας ἰδέας, ὅπως μετ' οὐ πολὺ θὰ κρίνητε. Καὶ κατὰ πρῶτον ἄς ἐξετάσωμεν πῶς εἶνε δυνατὸν ἢ σελήνη, ἢ νεκρὰ αὕτη σφαῖρα, τὸ πτωμα τοῦτο, ὡς ἔλεγεν ὁ Φουριέ (ὄχι ὁ γεωμέτρης, ἀλλ' ὁ ἰδανικολόγος), ὕπερ σύρει κατόπιν τῆς ἡ γῆ, ὑφ' οὗ *δορυφορεῖται*, νὰ κανονίζῃ τὸν καιρὸν διὰ τῶν φάσεων του; Ὅχι ἢ σελήνη, ὡς λέγουσιν οἱ ἀγαθοὶ ἐκείνοι ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν κόπτουσιν εἰς τὴν *χάσιν τοῦ φεργαριουῦ* τοὺς ὄνυχας τῶν φοβούμενοι μήπως οὗτοι δὲν τοῖς αὐξήτωσι πλέον, ὄχι ἢ σελήνη, ἀλλ' ὁ ἥλιος κανονίζει πάντα τὰ φυσικὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου. Ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτῶνται ὄχι μόναι αἱ ἐναλλαγαὶ τῶν ὥρων τοῦ ἔτους, ἀλλὰ καὶ πάσαι τῆς γῆς αἱ κινήσεις, ἀπὸ τῶν μεγάλων τρικυμιῶν τῆς ἀτμοσφαιρας μέχρι τῶν ἐσχάτων δονήσεων τῶν πτερῶν τοῦ μικροσκοπικοῦ ἐντόμου, μέχρι τοῦ βέβητος τοῦ ταπεινοτάτου βυακίου, μέχρι τῆς πτώσεως τῆς ἐλαχίστης τοῦ ὕδατος βυακίδος. Σβέσον τὸν ἥλιον καὶ τὸ πᾶν θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀκίνησιν, ἢ ζωὴ θὰ ἐκλείψῃ, οὐδὲ κόκκος ἄμμου θὰ κινῆται ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαιρας. Ὁ Θεὸς θελήσας νὰ τοποθετήσῃ που τὴν ζωὴν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κρούσους τοῦ ἀχανοῦς διαστήματος, ἔπρεπε νὰ θέσῃ τὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα ἔπλασεν ἢ χεῖρ του ἢ παντοδύναμος, εἰς ἓν εἶδος πυριατηρίου, ἔνθα ἢ θερμοκρασία νὰ μὴ ὑπερβίβῃ τὰ στενὰ ὄρια τὰ συμβιβαστὰ πρὸς τὴν ὑπαρξίν των. Πρὸς τοῦτο φαίνεται ὡς νὰ μὴ εὔρε παρὰ μίαν μόνην λύσιν, τὴν ἐξῆς: νὰ κάμῃ δηλαδὴ, ὥστε μίαν σφαῖρα ψυχρὰ, προστατευομένη ὑπὸ ἀερώδους μὲν, ἀλλ' ὀλίγον ἀγωγῶ περικαλύμματος—τῆς ἀτμοσφαιρας—νὰ φέρηται ἐν ἰκανῇ ἀποστάσει κύκλῳ μιᾶς παμμεγέθους πηγῆς σταθερᾶς καὶ διαρκοῦς θερμότητος. Ἡ πηγὴ αὕτη εἶνε ὁ ἥλιος, οὗ ἢ ἀκτινοβολήσεις, καθ' ἑκάστον τετραγωνικὸν μέτρον τῆς ἀπεράντου ἐπιφανείας του, ἤθελεν ἐπαρκέσει εἰς διαρκῆ διατήρησιν ἀτμομηχανῆς 77,000 ἴσπων δυνάμεως.

Νομίζετε, τώρα, ὅτι ἢ θερμογόνος ἀκτινοβολήσεις τῆς σελήνης ἔχει δυνάμιν τινα καὶ ἀξίαν ἐν παραβολῇ πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου; Ἐπὶ πολλῶν χρόνων οἱ φυσικοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ παραιτηθῶσι τοῦ κόπου τοῦ νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν καταδῆλον, τόσον εἶνε ἀδύνατος καὶ ἀνάξια σχεδὸν λόγῳ. Νὰ μὲν ἢ σελήνη ἐκπέμπει πρὸς ἡμᾶς κατ' ἀντανάκλασιν ὀλίγην θερμότητα, ἀλλ' ἔνα τοῦτο ἀποδειχθῆ ἐχρειάσθη νὰ ἐφευρεθῇ ἢ θερμοηλεκτρικὴ καλούμενη στήλη, μηχανήμα θαυμάσιον, τόσον ὀξύρροπον, ὥστε ἴσα ἴσα μαρτυ-

ρεῖ τοῦτο τὴν ἀδυναμίαν τῆς σεληνιακῆς θερμότητος, διότι ἡ ἀνθρωπίνη χεῖρ τεθεῖσα πρὸ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος στήλης παράγει πλειοτέραν θερμότητα ἢ ἅπασαι τῆς πανσελήνου αἱ ἀκτίνες συγκεντρωμέναι διὰ καυστικοῦ κατόπτρου.

Ὅθεν ἡ σελήνη εἶνε ἀνίκανος νὰ προσθήσῃ τι διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς θερμότητος εἰς τὴν ἰσχυρὰν ἐνέργειαν τῆς θερμότητος τῆς ἡλιακῆς. Εἶνε ὡς νὰ ἤθελέ τις νὰ ὑψώσῃ τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ἐπιφάνειαν χύνων ἐντὸς αὐτοῦ σταγόνα ὕδατος.

Ἄν ἀγνοεῖτε τὴν *θερμοδυναμικὴν*, τὴν νέαν ἐκείνην ἐπιστήμην, ἣτις ἐγεννήθη συγχρόνως ἐν τῇ κεφαλῇ ἐνὸς Γερμανοῦ ἱατροῦ καὶ ἐνὸς Ἀγγλομηχανικοῦ. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη δεικνύει ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τοῦ κόσμου μέχρι τοῦ ἄλλου, ἡ δύναμις ἀκαταπαύστως μεταβάλλεται εἰς θερμότητα καὶ ἡ θερμότης εἰς δύναμιν, τὸ ἰσοδύναμον δηλαδή εἰς τὸ ἰσοδύναμον. Τὸ πῶς καὶ τὸ διὰ τί εἶνε ἄγνωστον καὶ ποικίλαι διὰ τοῦτο ἐγένοντο εἰκασίαι, τὸ πρᾶγμα ὅμως εἶνε βεβαιότατον καὶ πασίγνωστον. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη βοηθεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ κατανοήσωμεν ὅτι ἡ ἡλιακὴ θερμότης εἶνε ἐν τῷ ἡμετέρῳ πλανήτῃ πάσης ζωῆς καὶ πάσης κινήσεως ἡ πηγὴ. Τὰ βεύματα τοῦ ὕδατος, τὰ ὁποῖα θέτουσιν εἰς κίνησιν τὰ ἐργοστάσιά μας, ὀφείλονται εἰς τὴν καθημερινὴν ἡλιακὴν θερμότητα. Αὐτὰ τὰ μεταλλεῖα τῶν ἀνθρώπων, ὁπόθεν ἐξάγομεν τὸ στοιχεῖον, ὅπερ κινεῖ τὰς παντοειδεῖς ἀτμομηχανάς μας, εἶνε ἅπλαι ἀποθήκαι παλαιᾶς ἡλιακῆς θερμότητος, ἣν ἰσχυρὰ βλάστησις ἔχει μεταμορφώσει καὶ ἣν ἐνέκρουσαν ἐν τῇ γῇ πανάρχαιαι γεωλογικαὶ ἀνατροπαί. Οὐδὲ σπινθήρα ἐπαισθητὸν σεληνιακῆς θερμότητος περιέχουσι.

Ἄλλ' ἀφ' οὗ ἡ σελήνη οὐδὲ ὅλος ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν φαινομένων διὰ τῆς ἐκτεῆς θερμότητος, θὰ ἐπιδρᾷ βεβαίως διὰ τῆς ἐλακτικῆς δυνάμεως, ἣν ἔχει. Τῷ ὄντι, ἡ σελήνη θέτει εἰς κίνησιν τὰ ὕδατα τοῦ ὠκεανοῦ, τοῦτο εἶνε βεβαιότατον· ἐπιδρᾷ βεβαίως ἐπὶ τῶν παλιρροϊῶν. Αἱ παλιρροῖαι ἐλαττοῦνται καθ' ὕψος, ὅταν ἀπομακρύνηται ἀφ' ἡμῶν ἡ σελήνη· αὐξάνουσιν, ὅταν πλησιάζῃ. Καὶ ἐπειδὴ τῆς σελήνης ἡ ἐπενέργεια ἄλλοτε μὲν προστίθεται εἰς τὴν τοῦ ἡλίου, ἄλλοτε δὲ ἀντιμάχεται κατὰ τῆς τοῦ ἡλίου, ἀναλόγως τῆς σχετικῆς θέσεως, εἰς ἣν εὐρίσκονται τὰ δύο ἄστρα, αἱ παλιρροῖαι ποικίλλουσι καὶ κατὰ τὰς φάσεις τῆς σελήνης καὶ εἰνὲ πῶς μείζονες κατὰ τὴν πανσελήνον ἢ κατὰ τὴν νέαν σελήνην παρὰ κατὰ τὸ πρῶτον ἢ κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον. Λέγουσι λοιπὸν οἱ ναυτικοί: Ἄφ' οὗ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἡ σελήνη, διὰ τί νὰ μὴ ἐπιδρᾷ καὶ ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας;

Ὁ συλλογισμὸς οὗτος μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸ νὰ εὔρω τι, ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ ἐζήτουν. Πῶς συνέβη, ὥστε οἱ ἀρχαῖοι νὰ μὴ ἀποδίδωσιν εἰς τὴν σελήνην τὴν ἰδιότητα τοῦ νὰ μεταβάλλῃ τὸν και-

ρὸν; Ἀκριβῶς διότι ἡ νῦν κρατούσα πρόληψις, ὅλως νέα οὔσα καὶ πάντῃ ἄγνωστος εἰς τοὺς παλαιούς, προήλθεν ἐκ τῆς ψευδοῦς ταύτης ἀναλογίας μεταξὺ ἀτμοσφαίρας καὶ ὠκεανοῦ, οὗ τινος οἱ παλαιοὶ, περιορισμένοι ὄντες ἐν τῇ στενῇ λεκάνῃ τῆς Μεσογείου, δὲν ἐγνώριζον εἰμὴ ἀμυδρῶς τὰς παλιρροίας. Οἱ νεώτεροι θαλασσοπόροι ἀνεγνώρισαν περὶ τὸν 16^{ον} αἰῶνα τὴν καθολικότητα τοῦ φαινομένου τούτου· ὅθεν ἔκτοτε χρονολογεῖται καὶ ἡ πρόληψις, ἧς ἀνέλαβον τὴν καταπολέμησιν. Καὶ ὅμως οἱ ἄνδρες οὗτοι κατέστησαν εἰς ἡμᾶς γνωστὰ ἅπαντα τῆς ὕδρογείου σφαίρας τὰ θαυμάσια, ὧν καὶ ἡ μνεῖα μόνῃ μάχεται ὑπὲρ τοῦ θέματός μου. Π. χ. εἰς τὴν Λίμαν τῆς Περούης οὐδέποτε ἐγείρονται τρικυμῖαι, οὐδέποτε εἰς τὴν Ἀγ. Ἐλένην, εἰς τὸ ἀντίπεραν τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ ἠκούσθη βροντὴ κεραυνοῦ, ἐν ᾧ καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἡμέραν βροντᾶ εἰς τὰς Μολούκας νήσους καὶ εἰς τὰς τῆς Σόνδης. Καὶ ὅμως ἡ αὐτὴ σελήνη φωτίζει νῆν νύκτα πάντα τῆς γῆς τὰ μέρη. Οὐδέποτε βρέχει εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον καὶ ὅμως ἔχει καὶ ἐκεῖ ὡς καὶ παρ' ἡμῶν ὄλας τῆς τὰς φάσεις ἡ σελήνη. Ἄλλ' ὁ ὠκεανὸς ὅμως παντοῦ ὑψοῦται καὶ καταβάνει. Ἄρα δύο διαφορετικὰ φαινόμενα εἶνε ταῦτα· τὸ τῆς παλιρροίας καὶ τὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ καιροῦ, οὐδεμίαν δὲ ὑπάρχει μεταξὺ των σχέσις.

Ἄλλ' ἀφ' οὗ τέλος πάντων παρεισάγουσί τινες τὴν ἔλξιν εἰς τὸ ζήτημα, καθίσταται πλέον τοῦτο πρόβλημα ἐκ τῶν διὰ τῆς μηχανῆς καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ λυομένων. Ὁ μέγας ἐπιστήμων Λαπλάκιος, ὁ πρῶτος, ὅστις καθ' ὄλοκληρίαν ὑπέταξεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τὸ φαινόμενον τῆς παλιρροίας, ὑπολόγισας τὴν ἐλακτικὴν ἐπίδρασιν τῆς σελήνης ἔχει ἐπὶ τοῦ ὕψους, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀερίου ὠκεανοῦ, ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ὕψος τοῦ βαρομέτρου θὰ συμπίπτῃ περιοδικῶς κατὰ ἔν καὶ ἡμισυ ἑκατοστὸν ὑποχιλιομέτρου ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς παλιρροίας. Σήμερον, ὅτε ἀκριβέστερον γινώσκονται τὰ κατὰ τὰς τρικυμῖας, ἐρωτῶ ἂν ἦνε δυνατόν ν' ἀποδώσῃ τις εἰς τὴν μηδαμινὴν ταύτην ἐπενέργειαν τὰς θλίψεις πολλῶν ὑφεκατομέτρων ὑδραργύρου, ἃς ἀποτόμως συνεπιφέρουσιν αἱ τοῦ καιροῦ μεταβολαί. Μὴ ἀρκούμενος εἰς τὸ ἀνωτέρω ἀποτέλεσμα, ὁ Λαπλάκιος παρεκάλεσε τὸν φίλον καὶ συνεργάτην αὐτοῦ Bouvard, τὸν προκάτοχον τοῦ Ἀρχαῶ διευθυντῆν τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων, νὰ ἴδῃ ἂν εἰς τὰς τότε ὑπαρχούσας μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις ἦτο δυνατόν ν' ἀνεύρη τις ἕγχι τῶν ἀνεπαισθήτων τούτων μεταβολῶν. Ὁ Bouvard ἔκαμε τὰς δεούσας ἐρεῦνας, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἡθέλησε τουλάχιστον νὰ παρατηρήσῃ ἂν, ὡς λέγουσιν, ἐπιδρᾷ ἡ σελήνη ἐπὶ τῆς βροχῆς. Ἐπὶ ἐνὸς ὅλου αἰῶνος μετεωρολογικῶν πα-

ρατηρήσεων υπελόγισεν ἴσον ἀριθμὸν βροχῶν δι' ἐκάστην τῶν τεσσάρων τῆς σελήνης φάσεων. Τὸ ἀποτελεσμα τῶν ἐρευθῶν ὑπῆρξεν ἀπλοῦστατον ὅσον καὶ ἀποκασιστικόν. Θὰ ἐτύγγανε δέ τις τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος διὰ τοῦ λεγομένου νόμου τῶν μεγάλων ἀριθμῶν ἐν τῷ ὑπολογισμῷ τῶν πιθανοτήτων, ἂν τῷ ἐπῆρχετο ἡ ἰδέα ν' ἀνεύρη πόσοι βέες σφάζονται καὶ πόσοι ἄνθρωποι διέρονται διὰ τῆς δεῖνα γεφύρας καθ' ἐκάστην τῆς σελήνης φάσιν.

Ἡμφισθητήθησαν, δὲν τὸ κρύπτομεν, οἱ συλλογισμοὶ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα. Δὲν πρόκειται, λέγουσιν οἱ ἀντιφρονούντες, περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν βροχερῶν ἡμερῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ καιροῦ. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐπενεργείας οὐδὲν τολμῶσι ν' ἀκριβώσωσι, παρατηροῦσι μόνον ὅτι ἂν ἡ θερμότης τῆς σελήνης δὲν φθάνει μέχρις ἡμῶν, τοῦτο δυνατόν εἶνε νὰ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ θερμότης τῆς σελήνης πιθανὸν εἶνε ἐκ φύσεως τοιαύτη, ὥστε ν' ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῶν ὑψηλοτέρων ἀτμοσφαιρικῶν στρωμάτων, ἔνθα αὕτη ἀναμφιβόλως καταναλίσκεται εἰς τὸ νὰ διαλύη τὰ νέφη.

Διὰ τοῦτο καὶ λέγεται κοινῶς ὅτι ἡ σελήνη τρώγει τὰ νέφη.

Ἐτύγχε, ἡ ἀνακάλυψις τῶν φυσικῶν νόμων, οἵτινες διέπουσι τὰ κατὰ τὰς τρικυμίας, μᾶς παρέχει ἐπιχείρημα δριστικόν, ὅπερ καὶ διεφύλαξα ἵνα τελευταῖον τὸ ἀντιτάξω κατὰ τῶν ἐναντία πρὸς ἐμὲ φρονούντων. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ὀφείλεται εἰς ἱκανώτατον ναυτικόν, εἶνε δὲ ἀκαταμάχητον.

«Γνωστὸν εἶνε, λέγει ὁ πλοίαρχος Bidet, ὅτι ὁ τυφὼν (cyclone) περιοδεύει ἐπὶ δέκα, δεκαπέντε ἢ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἵνα ἀποτελέσῃ τὸν ὅλον δρόμον του καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς τυφὼν κατ' ἀκολουθίαν δύναται νὰ προσβάλλῃ ἐν πλοῖον κατὰ τὴν νέαν σελήνην, ἐν ἄλλο ὅτε ἡ σελήνη εὐρίσκειται εἰς τὸ πρῶτόν της τέταρτον καὶ ἐν τρίτον, ὅτε ἡ σελήνη κατὰ τὴν πανσέληνον. Ἐκαστος ἐκ τῶν τριῶν πλοίαρχων θὰ εἶχε λοιπὸν δικαίον ἀποδίδων τὸ ἐνσκήψαν εἰς τὸ πλοῖόν του δυστύχημα εἰς ἐκάστην τῶν βῆθεισῶν τριῶν φάσεων τῆς σελήνης, καὶ ὅμως ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φαινόμενον ἐν τῇ κανονικῇ του πορείᾳ προσέβαλε τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ τρία ταῦτα πλοῖα.»

Εἶνε δὲ βέβαιον τὰ νῦν ὅτι πᾶσι καὶ ἀνεμοζάλοι, πᾶσι αἱ τρικυμίας, εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς γῆς καὶ ἂν συμβαίνωσι, προέρχονται ἐκ τῶν κυκλικῶν τούτων κινήσεων, αἵτινες ἀδιακόπως περιοδεύουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἐπιφέρουσι τῆδε κάκεισε καιρικὰς μεταβολὰς, ἀτόπως ἀποδιδόμενας εἰς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου τὸν δορυφόρον. Εἶνε λοιπὸν πλήρης ἡ ἀπόδειξις, διότι εἰς κἀνένα δὲν ἤθελεν ἐπέλθει ἡ ἰδέα ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν σελήνην τοὺς τυφῶνας. Τὰ φοβερὰ ταῦτα φαινόμενα ἔχουσιν ἄλλην ἀρχήν·

πρακσκευάζονται ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος εἰς τὰ ὑψηλότερα τῆς ἀτμοσφαιρας στρώματα. Αὕτη, ἀνυψουμένη περιοδικῶς ὑπὸ τῆς θερμότητος ταύτης ὑπεράνω τῆς φυσικῆς αὐτῆς ἐπιφανείας, διαχύνεται καὶ διευθύνεται πρὸς τοὺς πόλους, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἰσημερινοῦ, εἰς ρεύματα ὑπερμεγέθη ὑπεράνω ἡμῶν. Ἄν καὶ ταῦτα εἶνε ἀόρατα, τὰ παρακολουθοῦμεν οὐδὲν ἤττον διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν ἰδιαιτέρων ἐκείνων νεφῶν, ἅτινα τὰ ρεύματα ταῦτα συμπαρασύρουσι. Τὰ νέφη δὲ ταῦτα εἶνε τὰ ὑψηλότερα, ἀποτελούμενα ὄχι ὑπὸ βράνιδων ρευστοῦ ὕδατος, ἀλλ' ὑπὸ λεπτῶν βελονῶν πάγου, αἵτινες πολὺ συχνὰ δίδουσι γραφικωτάτην ὄψιν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην τόσον περίεργα φωτεινὰ φαινόμενα. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐναερίων τούτων ποταμῶν σχηματίζονται συχνάκις μεγάλα κυκλικὰ κινήσεις παρεμφερεῖς πρὸς τὰς δίνας τοῦ βέοντος ὕδατος. Αἱ σπεῖραι τῶν ἐναερίων τούτων τυφῶνων καταβαίνουσιν ἀπαύστως ἕως οὐ νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὰς ἀπὸ τῆς περαιτέρω προόδου ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς, συμπαρασύρουσαι ἐν ἑαυταῖς τὸν ἠλεκτρισμὸν τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων, ἀναμιγνύουσαι τὰ παγερὰ νέφη τὰ ὑπὲρ τὴν ἀτμοσφαιραν πρὸς τὰ νέφη τῆς ἀτμοσφαιρας τὰ ὑδάτινα καὶ κινεῖται πανταχοῦ ἐν τῇ καὶ τοῦ σιδηροδρόμου ταχυτέρᾳ πορείᾳ τῶν ὑστῶν, ἀνέμους καὶ κεραυνούς, παρέχουσαι δ' ἐνίοτε καὶ τὸ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀνεξήγητον θέγμα τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀστραπῶν αἰφνιδίας συμπήξεως μεγάλων ὕδατος ὄγκων καὶ τῆς ἐν σχήματι χαλαζῆς καταπτώσεως αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Πολλὴν θὰ περιποιήσῃ τιμὴν εἰς τὸν ἡμέτερον αἰῶνα ἡ ἀνακάλυψις τῶν φυσικῶν νόμων, οἵτινες διέπουσι τὰς τρικυμίας, διότι ἔχουσι καὶ αὐτὰ ὅπως πάντα τὰ φυσικὰ φαινόμενα, νόμους ἀπαραβάτους. Αἱ τρικυμίας δὲν εἶνε τινες νόσοι τῆς ἀτμοσφαιρας, ἀλλ' ἀπεναντίας φαινόμενα τόσον σχεδὸν κανονικὰ ὅσον καὶ τὰ οὐράνια. Ἡ ἐπιτήμη ἀποδεικνύει ὅτι ὁ αὐτὸς περίπου νόμος ὁ κανονίζων τῶν ἄστρον τὰς κινήσεις, διέπει καὶ τὰς λαίλαπας καὶ τοὺς τυφῶνας, ὡς καὶ τὸ ἔσχατον βυάκιον. Τοὺς φοβεροὺς τυφῶνας (cyclones), ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, τοὺς ἀνευρίσκεται ἡ ἐπιστήμη μὲ τοὺς αὐτοὺς μηχανικοὺς χαρακτῆρας καὶ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τοῦ ἡλίου. Καὶ εἶνε πλέον ἀνάγκη, μετὰ τὴν τοιαύτην ἐκθεσιν τῶν ὅσων ἡ νεωτέρα μετεωρολογία κατώρθωσε, νὰ προσθέσωμεν ὅτι κατ' οὐδὲν ἐπιδραῖ ἡ σελήνη ἐπὶ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν, Ἄς τὴν ἀφήσωμεν νὰ φέγγῃ καὶ νὰ φωτίξῃ τὴν γῆν τόσον μόνον ἔχει φῶς.

Καὶ δὲν ἠθέλησα μόνον νὰ πολεμήσω μίαν πρόληψιν ἀποδεικνύων διὰ τῆς ἐπιστήμης τὸ ἀνυπόστατον αὐτῆς. Ἡθέλησα κυρίως νὰ προσελάκυσω τὴν ὑμετέραν προσοχὴν, προετοιμάζων αὐτὴν καὶ ἴσως ἴσως ἐξεγείρων αὐτὴν διὰ τοῦ μι-

κρού τούτου κατὰ γελοίας προλήψεως ἀγῶνος, ἐπὶ τῶν μνημονευθέντων φυσικῶν νόμων, οὓς ἀνεκάλυψεν ἡ μετεωρολογία καὶ οὓς ἀμυδρῶς μόνον ὑπέδειξα ἐνταῦθα. Οἱ νόμοι οὗτοι ἀποτελοῦσι μίαν τῶν γενναιοτάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀνακαλύψεις. Ἡ ἀρίστη ἐπιστημονικὴ προπαγάνδα δὲν συνίσταται πάντοτε εἰς τὸ γράφειν βιβλίαι μικρὰ ἢ μεγάλα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ διὰ τοῦ λόγου ἀποτεινέσθαι πρὸς ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον, οἷον εἶνε τὸ παρὸν καὶ εἰς τὸ ἀνακοινῶν αὐτῷ τὴν ἀληθῶς εὐγενῆ συγκίνησιν, ἣν ἡ γνώσις τῶν μεγάλων φυσικῶν νόμων ἐμπνέει τῷ ἐπιστήμονι. Ὁ Πλίνιος εἶπεν· «Ἄν τις ἠδύνατο νὰ ὑψώσῃ ἐκυτὸν ὑπεράνω τῆς γῆινης σφαίρας καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν νὰ θαυμάσῃ τὸ ὑπέρτατον κάλλος καὶ τὴν θεῖαν τοῦ κόσμου σύνταξιν, βεβαίως θὰ ἐξίστατο· ἀλλὰ τότε μόνον ἡ εὐδαιμονία του θὰ ἦτο πλήρης, ἂν, ἐπανερχόμενος ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἤθελε δυνηθῆ νὰ ἐξαγγείλῃ εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὰ θαυμάσια, ἃ εἶδεν.» Σ^{1*}

Ἡ ἐπομένῃ ἐπιστολῇ ἀπεστάλη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ν. Π., πρὸς ὃν ἐκφράζομεν δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας μας. Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΟΧΡΑΝ

Πρὸς τοὺς Πληρεξουσίους τῆς Ἑλλάδος
τοὺς ἐν Ἐρμιόῃ συνηγμένους.

Ἐλαθον τὴν τιμὴν καὶ ἐδεξάμην διὰ τῆς Σ. ἐπιτροπῆς σας τὴν ὁποίαν μ' ἐστείλατε γραφῆν. Ἐλαθον δὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν διὰ τὰ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονήματά σας. Ἡ εὐχαριστήσις μου εἶναι τόσοσιν πλειότερα, ὅσον ἐγνώρισα ἐκ τούτου αὐτοπροσώπως τὸν ἐξ. Κολοκοτρώνην, τὸν Κ. Κανάρην, τὸν Μπόττασιν, τὸν Βούλγαρην, τὸν Τζαβέλαν καὶ τὸν Κ. Μεταξάν, πρὸς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιωματικούς, οἱ ὁποῖοι τοὺς συνώδευον.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ δηλολογήσω παρρησίᾳ ὅτι καὶ ἐλυπήθην ἐνταῦθ, ἀφοῦ ἐγνώρισα ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἑλλάδος, οἱ πλέον ἀνδρεῖοι, καὶ οἱ πλέον περιβόητοι, καταγίνονται εἰς πολιτικὰς συνελεύσεις, καὶ χάνουν τὸν καιρὸν τους, φιλονεικοῦντες περὶ τοῦ τόπου, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκλεξοῦν διὰ νὰ συνέλθουν, ὅτε ὁ ἐχθρὸς διατρέχει χωρὶς ἀντίστασιν ὅλην τὴν πατρίδα των, ὅτε κατεξουσιάζει τὰ τρία τέταρτα τῶν Ἑλληνικῶν φρουρίων, καὶ ὅτε πολιορκεῖ τὴν μητρόπολιν τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας.

Αἱ Ἀθῆναι κινδυνεύουν νὰ πέσουν ἡμέραν παρ' ἡμέραν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐχθρῶν ὁ ἀνδρεῖος Φαβιέρου μὲ μίαν φαύκταν ἡρώων, ἐνθουσιασμένων εἰς ἄκρον, διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἐπέτασαν εἰς βοήθειαν τῶν γενναίων ὑπερασπιστῶν τῆς πόλεως ταύτης· ἐνῶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐκαταγίνονται καὶ καταγίνονται ἀκόμη εἰς ματαίας φιλονεικίας καὶ εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις.

Ἐὰν ἡ σκιά τοῦ Δημοσθένους ἐνεψύχωνε πᾶσιν τὰ κόκκαλα τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀποθεμένα ἐδῶ, καὶ, ἀλλάσσομα τὸ ὄνομα τῶν ὑποκειμένων καὶ τῶν τόπων, ἐξεφώνει τὸν Ἀ' κατὰ Φιλίππου λόγον, ἠθέλατε μάθει ἀπὸ τὸ στόμα ἐνὸς πατριώτου, γνωρίζοντος καλῶς τὴν θεωρίαν καὶ τὸν ἄνθρωπον, τί πρέπει νὰ κάμῃτε.

Σὰς παρακαλῶ ν' ἀναγνώσῃτε τὸν λόγον τοῦτον ἐντὸς πλήρους συνελεύσεως, καὶ μερικώτερον εἰς ἐπήκουον τῶν πολιτῶν, ὅσοι εἰσὶν ἐπιφορτισμένοι νὰ διύθουν τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃτε τὰς συμβουλὰς του καθ' ἕλα· διότι, ὅταν τὰ λεγόμενα τοῦ Δημοσθένους προσαρμόζονται ἄριστα εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἠθέλεν εἶναι ἀσυγχώρητον εἰς ἐμὲ τὸ νὰ σὰς εἶπω ἄλλο τι παρὰ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ λόγους.

«Ἄν τῶινυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐβλήθητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδὴ περ οὐ πρότερον, καὶ ἐκκαστος ὑμῶν, οὐ δεῖ καὶ δύναϊτ' ἂν παρασχῆν αὐτὸν ἠχρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφείς τὴν εἰρηνεῖαν ἔτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύεσθαι, — συνελόντι δ' ἀπλῶς ἦν ὑμῶν αὐτῶν ἐβλήθητε γενέσθαι καὶ παύσησθε αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἔκα· στος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομυεῖσθε, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, καὶ τὰ κατερραθυμῆμένα πάλιν ἀναλήψῃσθε, ἀκείνουν τιμωρήσῃσθε.»¹

Κύριοι, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι βαθυσεβᾶστως
Πιστὸς δοῦλος σας
ΚΟΧΡΑΝ.

Ο Κος ΑΡΓΥΡΟΣ ΚΑΙ Η Κε ΤΥΧΗ

Ἰσπανικὸν διήγημα.

Μάθε λοιπόν, φίλτατέ μου ἀναγνώστα, ὅτι ὁ κύριος Ἀργυρὸς καὶ ἡ κυρία Τύχη τόσοσιν ἡγαπῶντο, ὥστε ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποχωρισθῶσι ποτὲ δὲν ἐβλεπεσ τὸν ἓνα χωρὶς νὰ ἰδῆς καὶ τὸν ἄλλον· διὸ ἀπεράτισαν νὰ ὑπανδρευθῶσιν. Ὁ κύριος Ἀργυρὸς ἦτο κοντὸς καὶ γονδρός. Εἶχε κεφαλὴν ἀπὸ χρυσοῦ τῆς Περουβίας, κοιλίαν ἀπὸ ἄργυρου τῆς Μεξικῆς καὶ παχείας κνήμας ἀπὸ χαλκῶν τῆς Σεγοβίας· ἐφόρει δὲ καὶ ὑποδήματα ἀπὸ γραμμᾶτια τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζίης. Ἡ δὲ κυρία Τύχη ἦτο γυνὴ ἰδιότροπος, αὐθάδης καὶ ἀμύελος, ἦτο δὲ καὶ τυφλὴ ὡς τυφλοπόντικον. Μόλις ἐπέρασαν αἱ δύο πρῶται ἐβδομάδες τοῦ γάμου, καὶ ἤρχισαν οἱ νεόνυμφοι νὰ μὴ ἦνε σύμφωνοι. Ἡ μὲν γυνὴ ἠθέλε νὰ προστάξῃ, ὁ δὲ σύζυγος, ὑπερήφανος καὶ ἀλαζῶν, ἠρνεῖτο νὰ ὑπακούῃ. Ὁ μακαρίτης πατήρ μου (θεὸς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του) συνεβίβηε νὰ

1. Δημ. κατὰ Φιλίππου, Α, 5-7.